

TUVEDE

Samen-spraeck /

Tusschen

W A E R M O N D T

ende

G A E R G O E D T,

zijnde het verfolgh

vanden op ende ondergangh van

F L O R A.

HERTOCH

EERICH.

Ghedruckt te HAERLEM,

By Adriaen Roman, 25oeck-drucker, woonende inde
Groote Kout-straat, inde Bergul de Parfse.

ANNO 1637.

Tot den Leser.

Beminde Lesers ende Liefhebbers, den Auteur verhoeckt twee soorten van Menschen, als ghetrouwte Vrienden ende bitsighe Vyanden, de eene dat sy hem vermanen ende de ander bestraffen, op dat hy zijn leven alsoo aenstelle dat hyse alle beyde tot Vrienden maecke: Ten anderen laet hy weten dat hy noch een stuckxken sal uytgheven van veele verscheyden Verkoopinghen, vremde ende wonderlijcke Handelinghen, midtsgaders soo hem Godt de Heer in ghesontheyt spaert, de verscheydenheyt van de Coleuren. Vaert wel.

Way de Ghewichtten.

Haerlems / Ceulx / Antwerps / Amsterdams / Frans / Trops /
ende Medicinael Ghewicht. ofte Gout Ghewicht.

Een Pont	9728.	Afen	Een Pont	10240.	Afen
Half Pont	4864.		Half Pont ofte	5120.	
Vierendeel	2432.		Marck	2560.	
Half Vierendeel	1216.		Vierendeel	1280.	
Once is 2. Loot	608.		Half Vierendeel	640.	
Loot	304.		Once is 2. Loot	320.	
Half Loot	152.		Loot	160.	
Vierendeel Loots ofte Draghma	76.		Vierendeel Loots	80.	
Half Vierendeel			Half Vierendeel		
Loots	38.		Loots	40.	

Een Pont heeft 32. Loot, Drie Scrupels maecthen een Draghma.

Een Pont heeft 32. Loot, een Once is 20. Enghelsen, een Engels is 32. Afen.

Samen-spraech /

Tusschen

VVAERMONDT ende GAERGOEDT,
Zijnde het verholch
Van den op ende ondergangh van
F L O R A.

Waermondt.

E L mijn Vriendt Gaergoedt hoe
 vaert ghp al ?

Gaergoedt. Al redelijck wel / so wyp kennen / niet
 soo als wyp wel wilden / hier sitte ick vast. Waerm.
 Maer hoe vaert Flora al ? Gaerg. Wel komt in
 soot u belieft / doet doch de Deur open / het staet seer
 wonderlijck met het Hoofd over de Deur. Waerm.

Een wepnich tijds te praten sal ick wel doen : Goeden dach ende ghp
 Christijntje, sit ghy hier achter de deur / ick had u niet ghesien. Christ.
 Iae / hier sit ick mee als de rest. Waerm. Maer hoe vaert Flora
 doch al ? Gaerg. En lieve swijgheit stille ick macher qualijck meer af
 hoozen praten. Christ. Ende ick qualijck om dencken / soo soet te we-
 sen ! Waerm. Iest doen ick hier by u. Man was / seyde ick het al /
 want myn doch dat soo de Coopmanschap niet gaen en konde / hoe
 blijde ben ick dat ick daer niet aenghelweest hebbe ; Gaerg. Iae /
 ghy moocht wel blijde zyn : ick weet niet hoe ick ben / het is oost een
 droom was. Waerm. Wil ick u wat segghen het is niet de Floristen
 als het niet de Boer was / ten tijde van de Kreyser Maximiliani.
 Christ. Mijn Vriendt Waermondt vertelt dat eens. Waerm. De
 Kreyser eens vpt ryjdende / vant aen de Wegheen droncken Boer lig-
 ghen slapen / dien hy liet wacker maecten / maer overmidts de sterc-
 ke Dranck dien hy inghenomen hadde / wast oomoghelyck / wat sy
 hem trocken oste schudden / de Kreyser dit merckende belaste zyn
 Dolck / dat sy hem soetelijck souden op heuren / ende brenghen hem op
 zyn Hof / oock ontkleden ende te Bedde legghen / ende wanner hy
 wacker soude werden alle Kreyserlycke eerwiedicheyt betoonen / welch

Tweede Samen-spraecck van de

soo ghebeurde. Gaerg. Het is soo goet Boer te zijn. Waerm. Den
 Boer nu wacker wordende / wist niet waer hy was ofte wat ditte
 segghen was/ de Hovelinghen komen ende doen hem alle Kepserly-
 ke eerbiedichepdt / dock des Kepser s Bleederen aen/ het Lampet om
 te wasschen / den Ombijt wierde voor hem bereydt / hy wierde des
 middaeghs aen de Tafel ghelydt / boven alle de groote Heeren ghe-
 set / van seer groote Meesters bedient / het Eeten wegh ghenomen
 zynne Danstemen / men hoochte de schoone Muzijcke op alderleijc
 Instrument / waer over dees Boer hem anders niet inbeelde / ofte
 was selfs Kepser ofte in den Hemel / men brocht hem van de beste
 Wijnen daer de Boer zijn bincklyke soo af lade / dat hy weder smoor-
 drouckten wierde ; doen de Kepser dit vernam / dede hem weder ont-
 kleeden / ende zijn epghen Habijt aen doen / ende hem brenghen ter
 plaatse daer sy hem ghewonden hadden : Doen nu de Boer weder
 wacker wierde / wist niet oft hy het ghedroomt hadde / ofte dat het
 hem waerlijck ghebeurt was. Christ. Het is seecker soo / ick wou-
 de wint nopt begonnen hadde. Gaerg. Ict denck nu alteinet / och !
 had ick myn Ghelt voordelen Somer aen Garen bestreit / ende Gheto-
 ouwen ghelydt ende op de Solder ghelydt / doen soude men om
 een deerlycksien het Garen ghekreghen hebben / de Ghetoouwen hy-
 naest voor niet / doen soude ick wat ghehadt hebben / ende mi groot
 Ghelt af maecken / ick soude mi stukken hebben die seer ghebrek zyn
 ende dier verkoopen / daer ick nu met groote vrees ende schulden be-
 laden ben / jae / ick soude ghehadt hebben dat ick mi misse. ick hebbe
 mi al myn Silver-werck ende wat ick missen conde verlocht / ende
 daer vooren ghelydt Garen ende Ghetoouwen. Waerm. Gaet
 dees Peeringh dan nu soo wel ! Gaerg. Och jaese / had ick stukken
 ick hadde Ghelt / ick wensche wel een knecht ofte twee te hebben maer
 daer is niemandt te kryghen. Christ. ick heb van daghe over al
 ghelompen maer niemandt ghewonden / ick was wel by een ofte twee
 maer de eene seyde / hy hadde hem al op de Vaert verhuert / de ander
 wilde op Sijtingh gaen loopen / de ander wilde hier niet blijven elck
 vreesde voor de Somer. Waerm. Waerom dat toch ? Christ. Sy
 hadden mee al aen de Bloemen gheweest. Waerm. Watje seght.
 Gaerg. Wie isser niet aen gheweest ? Waerm. ick hebber niet aen
 gheweest / ende soo dencke ick wel meer niet my. Gaerg. Het is
 een gheluck. Waerm. Die Koopmanschan docht my te dul ende te
 hyneloos toe te gaen / elck een meende te Somer rycck ghenoeg te

Op ende ondergangh van Flora.

5

zijn/ men besprack al de Waghemaekers om staessen en lichte Wa-
gentjens te maechken / men kocht Paerden / men hadt al Heerlijch-
heden int Hooft / niemandt wist hoe hoogh hy zijn Staet settent wil-
de / elct was grooter Maester dan den ander. Gaerg. Het is
secker soo/ ict besagh slukkens myn Boeck eens. Waerm. Hoe nae
ist dat daer by u leyd? Gaerg. O jaet: Waerm. Soo grooten
Boeck / laet eens sien : Maer dit is een vreemt Boeck houden
Gaerg. Siet daer staet hoe ickse gheplant hebbe / ende oock hoe ver-
kocht. Waerm. Om de vreemdichedeydt soude dit wel eens myt-tec-
kenen willen. Gaerg. Dat mocht ghy wel doen/dan de prijs wat
ickse ghelacht ofte verkocht hebbe niet / dat sal ict wel op een ander
tijdt doen maer nu niet. Waerm. Het is my maer om de manier te
weten. Gaerg. Teekent wyp wat ghy wilt myt.

A	Af sen	Af sen	Af sen	Af sen
19. Admirael de Man.	370.	24. Latour.	600.	36. Lion.
62. Tourlon.	150.	68. Tournay Catelijn.	670.	70. Groote Stan- daert.
92. Gouda.	100.	95. Admirael Catelijn.	320.	101. Vice Roy.
116. Petter.	112.	120. Prove- nier.	307.	125. Spinne- kopver- beterde.
145. Le Grand.	900.	150. Parfse- maecker.	205.	155. Bellaert.
				270.
				160. Braban- son Spoor.
				532.

De Letter A daer mede wordt het Wedde agheteekent/ het cijfer
A ij ghetat

Tweede samen-spraeck

ghetal dat boven de naem van de Bloemen staet is het folio daer-
men sal vinden hoemen die ghelkocht ende verkocht heeft / het cijfer
daer bezijden zijn de Azen vant Ghewicht.

By exemplel. Fol. 101. Verkocht een Vice Roy aen N. N. van
510. Azen welcke ick ghelkocht hadde van N. N. voor 900. guldens/
staende op het Wedde van de Letter A voor de somma van 3400.

Waerm. Ick heb ghenoegh. Gaerg. Iae als ick dit Boeck in
mijn hant plach te nemen / my docht dat ick al rych ghenoegh was
ende de eene Heerlijchheyt of d'ander hadde. Had ick ghedacht mijn
leven meer aent Weven te komen ? Christ. Ende ick te Spoelen
Waerm. Ghy beelde u selven te groote dingen in / ende wilde te haes-
tich rych zyn / ghy slacht de haestige Honden die haer Tongen blint
ende sonder tanden werpen / daer den lancksaemen Oliphant zyn
Tonghen thien Jaren draeght / ende siende oock met tanden voort
hengt. Maer seght eens hoe dat ghy soo schielijk weer aent werck
quaemt. Gaerg. Lupstert ick salt u segghen. Doen ghy lest myt
mijnenv hynse gingt / ende my alles soo dupdelijck verhaelt hadde/
de verballinghe van de Bloemen / ende de verlagenheit die onder
de Floristen was myt mijn Vrouwtje verstaen / ben ick ghegaen naer
het Collegie ende bewont daer dat het soo was/maer de eene vertroo-
ste de ander / segghende het was maer een hoeve sacht/ de Bloemen
souden haer Ghelt wel ghelden / ende eer meerder rijsen dan dalen/
Flora was wel sieck maer storf niet/ dit duerde soo een dach bier ofte
vijf dat ick besocht van de eene Collegie van d'ander / maer was al
'selve. Waerm. Ha ha he. Gaerg. Wat schoort u? Waerm. Ick
moet om myn ghedachten lacchen/ dan vertelt voorts/ ick salt u van
segghen. Gaerg. Ick bernam vast watter om gingh/ als tot Am-
sterdam, Alckmaer, Hoorn, Enckhuysen, Leyden, Haghe, Delft, Rotter-
dam, ter Goude, 'twas hier als daer ende daer als hier / soo dacht
ick ende oock op u segghen hoe ter ghekeert hoe beter / gater gheen
koop in soo veel tijts on/ende heeft Flora dus langh sonder spreecken
ende lesseni te geven ghelegen sy moet doodt zyn/ ghelycke is/ ick
guam thuns ende sende teghens myn Vrouwtje / laet ons gaen ver-
koopen tigheen lyk kommen ende tijen aen ons Ambacht / niet waer
Christijne? Christ. 't Is inder daedt soo. Gaerg. Van dien dach
al dadelsch stelde 'selve mit werck ende maecte dat ick Ghetou ende
Garen hadde/mijn Garen koper doen hy my sag was wat dreyfhes
met den eersten/(om het oude restantje/denck ick/dat hem reste)maer
doen

Op ende Ondergangh van Flora.

7

doen ick seyde ick sal u dit betalen ende 't Gelt toonde / was my heel
wiendelijck. Waerm. Dat g Koopmans manier want hebben lie-
ver datmen haer het Gelt brenght / dan op een ander loopt / ende
haer Calanten behouden. Gaerg. 't Is soo/ ende hebbe my weder in
mijn oude plooy gheset / dees oude kleeren socht mijn Drouwe weder
upt een hoek / maer lieve waerom lachte ghy fluskens? Waerm.
Ghy sulter mede om lacchen dan als ghy het sult overleggen 'tsal al
wat lijcken. Christ. Lieve seght het ons dat wj mede eens lacchen.
Waerm. Ghy hebt V. L. selven al een groot Meester ende een groo-
te Mee-Drouwe te Somer te zijn inghebeest ende zyt het alreede jae
meerder dan ghy sou dorven wenschen. Gaerg. Ich moet lacchen.
Christ. Ende ick oock / dan lieve vertelt het / mijn Wiel sal te beter
loopen. Waerm. Op die conditie dat ghy het my sult laten upt ver-
tellen. Gaerg. Seer garen. Waerm. Ha ha he! Gaerg. Vertelt
het ons dat wj mede lacchen/wat al kromme sprongen maect ghy.
Waerm. Die lach moest myt zyn: Nu dan ick sal beginnen. Ick beel-
de my selven in dat ghy een Hertoch waert ende een Stadt haddet/
ende dat de Opanden quamen ende wilden die Stadt van u winnen/
waer over ghy niet een Legher myt trocht om de selbe te beschermen.
Gaerg. Ha ha he! wat grooter Casteel bout ghy mi. Christ. Mijn
dunkt wj ghenoegh inde Kap zyn / ghy en behoeft met ons niet te
gecken. Waerm. Weet ghy niet wat ghy my fluskens belooft hebet
dat ghy myt soudet hoozen. Gaerg. Nu dan / ey Mijf swijghe
sulle. Waerm. Als ghy het ghehoort hebt spreecht dan / ick sal voort
gaen / sout ghy u selven wel durven soo hoogh settien: ick wedt neen/
ende ghy zyt het / indien ghy my laet myt segghen. Gaerg. Ha ha he!
een smallen Hertoch / dan seght wat ghy wilt ick sal swijghen / of sal
verbeuren een Kame Wijns. Christ. Ende ick een Pot Waselen.
Waerm. Nu ick neem de conditie aen: Soo segghe ick dat ghy een
Hertoch zyt / u Legher is u Ghetouw / welck bestaet in Ruyteren
ende Doet-Knechten / de Doet-Knechten is de Scheer / de Ruyte-
ren de Handen / de Benden van Ordinatie zyn u Hammern / u
Grof-Gheschut ende Musquetten is de Lae ende Tempel / de Pi-
oniers ofte Matroosen vant Gheschut het Siet / u Trompetten zyn
de Spoel / u Trommelen u Spoel-Wiel / u Schaerken de Schaer-
Wacht / u Voor-Boom de Voor-Tocht / de Achter-Boom de Arrier
Guardie om de verstrechte te versamelen / treedt dan op u Ros / dat is
de Banck met het ghespickerde Russen tot een Sael daer ghy op sit/
u Deun.

u Deur- Stock sal u Regiment stock zijn/ die Palepen kleene Dom-
heng ende klos heng garen de Manen van't Paert/u Geterden (ghp
moet niet sprecken oft sond verbeuren) de Steghel repen. Gaerg.
Ick moet sprecken ende bochten van lachchen/ waer ist Paert
Hoost. Waerm. Ghy verbeurt/ ick salt u segghen/ steeckt u Hoost
tusschen de Palepen so isser een Hoost. Gaerg. Waer blijft dan het
Hoost van den Hertoch. Waerm. Itemmen niet wel Hertoch ende
Bisschop zijn/ ende dat ghy het zyt dat sult ghy na verstaen. Gaerg.
Ha ha he. Waerm. Laet my voort segghen oft ick schep daer up.
Christ. Mijn Drient Waermondt ghy hoort immers wel dat ick
swijghe. Waerm. Wel ick gae dan voort / u Crediteuren zijn u
Opanden/ ende treckt daer teghen te Veldre ende seght tsa Soldaten
hout u moedich/ oock teghens u Ruyterije dees sal de sincker Bleu-
ghel dees sal de rechter Bleughel van myn Voet-volck bewaren/doet
u Ruyterije van de sincker Bleughel vertrekken/ende hant eerst het
gros Gheschut af/ dat is/ ghy treckt u Lade aen / Taf, daer naer de
rechter / Taf Taf , daer naer komende Musquettiers / Taf Taf Taf,
van de eene zijde / daer naer de ander / Taf Taf Taf, ende soo voetje
voor voetje / Taf, Taf, ghy neemtu Regiment-stock inde handt ende
draent de Onder-loop om/daer hoort ghy de klaroen endesiet hoe veel
Land ghy al gewonnen hebt/wederom aen op een nieuw/het Wielte
staet de Trom/ DomDomDom, ghy singht t samen een Liedeken/ dat
is te segghen/courage Soldaten/daer naer siet ghy dat eenighe Sol-
daten u beswijcken ofte dood geschoten werden/ dat is/ datter eenige
Draden breecken/ghy stijgt van u Hoog/voegter weer andere in/ dat
is/ ghy knoopt de Draden aen een. Als u gherede af is ghy stercht u
Garen/ dat is/ ghy verfrist ende versterkt u Soldaten/ als u Drou-
met haer Voet wieght het kindt/ dat is/ dat de Victorie volck ghe-
lypt werde/ als het kindt inde Stae-Tou terwyl ghy Weest staet
en springht/ dat is/ datter allarm gheslaghen werde/tot dat u Stuck
af is/ dan singht ghy ende zyt blijde/ ende siet u Hem over/ seght soo
veel ghewonnen. Ende als ghy weder een nieuw Stuck aenghe-
draent hebt/ dan lacht ghy ende zyt blijde/ ende seght over weynich
daghen sal ick u weder gewonnen hebben/daer den grooten Room-
schen Veldt-Oversten Scipio staet en schraept dat de Tranen hem
over de Wanghen bigghelen / doen hy zijn schoonen hoop Volcks
ende Legher van een Bergh sagh / segghende / ist niet jammer dat
men niet eener van al dit Volk over Hundert jaer vonden sal. **V**
Bam.

Op ende ondergangh van Flora.

9

Kammen ende Rieten die daer teghens de Solder hanghen/ dat zijn
de Wapenen ende Trophea die ghy van u Ovanden ghemommen
hebt : Wat drückt u zyt ghy dan gheen Hertoch ? Gaerg. Ich
moet lachen om dien nieuwlen Hertoch. Waerm. Iae seght als
ghy op u Rijs ghetreden zyt / ich Hertoch EERICH, strijde voor
mijn Stadt ende Volck. Gaerg. Wel waer blijst van den Bisshop ?
Waerm. O lieuchen dat sal u Bisdom zijn/daer sult ghy als een Bis-
schop regeeren u Ghemeente dat zijn u kinderen/ onderwijsen/ straf-
sen/ vermanen ende leeren / haer in alle gheschickheit voorgaen en-
de aldaer de Acker des Heeren ploeghen / jae ick segge die dat Rijs
bereeden hebben / hebben haer Landen wtghelbreit ende zijn tot
groote Heesters ghemonden/dat is/ hebben haer Huspen vergroot
ende andere daer by ghelocht. Christ. Wel wat sal ick dan zyne
Waerm. Door sult ghy u Man Lupenant zijn / binnien een Ab-
disse daer sult ghy u Romethens oeffenen in ghebeden/ gheschickthe-
den om alle goede werken te doen / hier u Man in alle swaricheden
by staen. O Pont sal snachx hier de Patroelje wacht doen / daer
binnen u hat de Schiltwacht houden / hier sult ghy u Stadt helpen
voorstaen/ daer sult ghy den Hemel bouwen. Waer sout ghy dit inde
Herberghen binden : ende siet soo zyt ghy lypden Hertoch ende Bis-
schop ende Hertogin ende Abdisse/ sout ghy wel dit met de Bloemen
kennen zijn: ghy vermindert u selven daer mede/hier mede zyt ghy al
verheven ende weet het niet. Christ. Iae ick wilde wel datter nopt
Bloemen int Land geweest hadden : Daer hebdy niet gehoozt mijn
Drent Waermondt of de leverantie voortgaen sal. Waerm. Iae
ich hebbe wat ghehoort. Gaerg. Lieve wat toch. Waerm. Ich
hebbe ghehoort dat eenighe Ghedeputeerden van de Collegien der
Bloemisten wt verscheyden Steden den 23. Februarij 1637. by een
zyn gheweest / siende de groote inconvenienten die in de koopinghen
ende verkoopinghen ghevallen zijn / ende het Ghelt welck beloost is
niet op is te brenghen/ een secker middel beraamt hebben om te beta-
len/ men soude gewen thien ten Honderd/dat is van Duycent Gulden
Honderd Gulden. Gaerg. Daer sach ick gheen raet toe soo ick al
beralen soude dat ick noch by myn hebbe / want ick soude dan wel
acht oft neghen Duycent Gulden moeten gheven / jae al waert soo
veel Honderden maer. Waerm. En wat een Man waert ghy lef-
mael/ hebdy nu soa wepnig? dan ghy moet verstaen dat het is aldus/
ghenomen ghy waert de Planter ende hadt een Gouda van 10. Asen
verkocht

Tweede Samen-spraeck van de

verkocht voor 30. Gulden die hadse weder verkocht voor 60. die
 hadse wederom verkocht voor 100. die weder voor 200. ende het
 steupte daer / soo soude die van 200. Gulden gheven 10. Gulden soo
 hyse niet begeerde te houden soo isse 100. die soude naer adverant tot
 60. gheven thien ten 100. tot den Planter toe. Gaerg. Wat al com-
 motie. Waerm. Wel hoe sond' ghijt anders vurden. Gaerg. Icht
 weter gheen raedt toe / ict weet niet oft ict deur gaen wil. Maer
 moet het nu soo blijuen als sy besloten hebbent / ofist by provisie &
 want de Coopmanschappen zijn soo veel ende oock by veel slechte
 Lieden gheschiet / jaer by kinderen ofte Jongers die van de Nelsisse
 leiden die niet een Deupt hebbent om te betalen / ende nu 't nu so slecht
 afloopt / dat die eenighe middel hebbent / sulken moeten de Pap hoo-
 len. Waerm. Icht hoor wel wat van die Coopmanschap is ghe-
 weest / een brypieloose Coopmanschap als ict voorz desen wel ghe-
 sendt hebbe / ende teghens alle manere van Coopmanschappen / be-
 loven is betalen / ende heeft iemandt ghdacht dus veel moet 't ghel-
 den is bidden gheweest / welch nochtans een oude Hollandercken
 diemien voor slecht hiel / beter wist. Gaerg. Wat is dat te segghen/
 ict heb daer nopt af ghehoort. Waerm. Icht sal u dat verhaben.
 Hier aen de Duyntkant woonde een Boertje dat een Orijertje was/
 ghenaemt Keesje, inde Wandelinghe Spaer-Potje, daer de Hupsij-
 den ende andere Heerschappen dikwils by om een praetjen quamen/
 welch een kleen/ lelijck/oudt/ met swart grijs langh har. Houdelen
 hadde het welch hy niet missen wilde / al beloof demen hem nach soo
 veel daer vooren / soo datse hem daer dickwils mede quelden / het is
 eens ghebeert dat een seecker Heerschap daer ontrent woonende een
 Signoor dat een Brabants sprach (want in een Illeidt naer de nieuwe
 mode gheen Hollandse spraech en past) hem was komen besoekhen/
 die hy by Spaer-Potje bracht / ende seyde ghelyck hy voorz desen
 meermael ghedaen hadde / wel keesje maet wilje mijnen u Houdelen
 niet gheuen ict beloof u Houdert Gulden daer vozen / neen seyde
 keesje / wel seyde 't Heerschap ict beloof u Duynt Gulden / neen
 seyde keesje/doen sprach Signoor / ke keeslien men suldt wel ghe-
 ven/ neen ict seyde keesje / midts tijdt Signoor inde Sack/ ende om
 te toonen dat hy wel Ghelt hadde / haelt een groot Papier vol
 Gougs up / daer een Houdert Gulden drie ofte vier in was / ende
 gaf het keesje niet een aberechste handt/ende seyde hod daer keeken
 dat

Op ende ondergangh van Flora.

11

dat gheefick ou voor u Hondeken / hy en dacht niet dat keesjen het ni-
men soude / neen neen seyde keesje / ende hoe keesje meer aerselde hoe
Signoor meer aenslout / so dat keesje zijn slach waer-nemende nam
een greep / wel seyde hy om datje mee sooo quelt neent het naeje / doen
slout Signoor en keeck ende had garen zijn Ghelt weder ghehadt /
ende seyde / wel keesken ich maeynde dat ghijt om gheen Dimpent
Gulden wot ghegheven hebbien : Maer seyde keesjen / Signoor
woor belooven van Dimpent Gulden niet / maer voor gheven wel.
Gaerg. Ha ha he. Maer hoe voer hy niet die Hondeken nam hy het
mede ? Waerm. Dese Signoor dachte dat Spaer Potje wel om zijn
Hondeken komen soude / indien hy het mede nam ende hadde zijn
Gelt liever weder ghehadt / maer Spaer Potje was wijs / ende
seyde wijs een toutje hebbien die hem dat gaf / Signoor beloofde een
Boere Tougen wat te gheven indien hy het tot het Heerschaps wilde
brenghen / welck eener dede / hy leefde al op hoop dat Spaer Potje
het soude wederhalen / hy treckt weder naer Hups naer Amsterdam
ende gaf een Jonghen last diet hem te Hups soude lepden / hy gaet
voor hen / dese Jonghen op t Water komende komt hem een
Kruiper met een Wagen tegen die vast riep wijck / wijck / maer over
het ghedrag vant Volk konde hy qualijck / dat hy aen de eene zijde
vande Waghen raeckte ende het Hondeken aen de ander zijde / ende
alsoo hy het nae hem wilde halen brack het Tou / daer over hy quaet
werde ende begon teghens de Kruiper te kijven / dat sy samen aen het
plock-hapjen raeckten / terwijl wast Hondeken weg. Gaerg. Bleef
het wegh ? Waerm. Het raeckte hy een Schopster die het Landt
over al dooslied / welck wel de Suster van Spaer Potjen gheleek /
daer liep het laagh mede / ondertussen was Spaer Potjen haestich
ghestoken / zyne Vrienden meenden dat (naer dien hy groot Goet
hadde ende jaerlijcks groote inkomsten die hy niet en verterde want
hy supuich was) hy het in zijn Hupsken begroef / maer en vonden
daer niet / doen wenschten sy om dat Hondeken / het welck met zijn
krabbelen wel soude aenwisen waer het Ghelt begraven was / het
ghebeurde dat de voorz. Schopster daer ontrent quam om een Ael-
nisse / de Boeren dit Hondeken siende / wilden het grijpen ende jac-
gen het naer / maer alsoot dooz benauhept Veldewaerts in liep was
daer een Sloot daer het meende over te springhen / viel daer in / ende
mirs zijn laagh hapj konde niet up gheraecten / ende vermoerde.
Dit gheruchte van Spaer Potjes Goet ende dat hy haestich ghe-

Tweede Samen-spraeck van de

storzen was ic over al gheloopen/soo dat het oock op de Weers ende
 over al ruchtbaer gheworden is / ieder dachte dat hy dat gheluck
 hadde dat hy dat Ghelt vondt / hy soude een rijk Man zyn/ hadden
 vele beginnen Landen te koopen/ende om datmen niet mercken sou-
 de dat sy naer dit Ghelt soeken/ soo delven sy Slooten/ Duyvers/ ja
 sy maechken groote Kelders onder haer Hupsen / noch zijn sommighe-
 too daer aen / als sy niet het op eene plaets ghevonden hebben / soe-
 ken sy het op een ander/ jaer al daer sy sien dat een Hondeken met zijn
 pootjes ghedolven ende gheschrapt heeft. Daer zijn Lieden die al
 plaetsen bedocht hebbent teghens dat sy rijk sullen zyn/ daer sy denes-
 ken dat sy het Ghelt vinden sullen: Jaer men meent al van veel Flo-
 risten. Gaerg. Soude dat waer zyn? Waerm. Dat ick het u ver-
 hael ic waer / het blijkt oock wel aen alle de Ghebouwen die men
 langhs de Duymant ende soa hier ende daer door het Landt siet.
 Gaerg. Ick meen alleeven wel dat het maer praetjes zyn. Ick
 schept uyt van een Hof-stede/het is beter dat ick hier in myn Hertiche-
 dom ende Wisdom blijve. Christ. Hoe gherust soude ick zyn dat dees
 Bloemkooperij te niet waer/ ende dat my dus vreedelijck mochten
 my werck doen/ maer ick verschrikke teghens de Somer. Waerm.
 Wat ghy moet moet hebben ende dencken dat het leben der menschen
 niet is als eener die aent Verkeer-Boxdt staet ende een quade werg-
 gont / dat hy dat door kunst betere / soo moet ghy lieden oock / ghy
 helst u selven daer in gheholpen/ nu moet ghy door neerstichen u we-
 der daer uyt helpen: Maer seght my eens hoe zyt ghy eerstoch aen
 dees Bloemkooperij ghekommen. Gaerg. Ick sal u dat wel seggen.
 Ick placht soo mi als dan des avonts met eenighe Cameraden om
 een Potjen te gaen / soo wast eerst van Houden ende Hanen dat my
 plachten te tijptelen/ daer naer van Duyven/daer naer ist ghekommen
 op de Canarij voghelskens/ ten lesten op de Bloemen welch eerst een
 jaer twey ofte drie heel slappelijck voort ginghen/ maer nu dit jaer so
 sterck ghedreven is / dat / nu ick by myn selven kome / anders niet
 ken mercken dan dat het een raserne is ghewest. Waerm. Raser-
 ne / voor seecker / maer wil ick u wat segghen / ick ken anderx niet
 dencken ofte het is des tijds schuld ghewest. Gaerg. Hoe soo dat?
 Waerm. Siet / Godt de Heere heeft voorleden jaer dees Stadt be-
 socht / veel Lupden zyn door de Pestie ghestorzen / dat infectie ende
 quade Tuchten ghecauseert heeft / welch veel Lupden in het Voort
 gheslaghen is: Ten anderen was het jaer 1626. een Schrikkel Jaer/
 ende

ende dat noch meer is / Paesschen quam doen den 23. Martij welck
maer acht mael in 532. Jaer ghebeurt / ende overmidts de verande-
ringe van de Oude in de Nieuwe Stijl nopt voor desen gheweest is /
ende alle 532. maer eens op den 22. Martij / welck gheweest is int
Jaer 1598. Gaerg. Wat soude dat waer zijn / hoe sout ghy dan
wel willen sustineeren dat dees koopen te niet souden zijn. Waerm.
Dat wete ick niet / maer indien het aen myn stont / soo soude ick ordi-
neeren dat de betalinghe eerst soude gheschieden ontrent October
ende dat met Ghelyck ick ordineeren soude / (want het Ghelyck /
dat ghy het wel verstaet / datmen mi ghebruycket / is eerst by ghe-
meene stemme van de Prince enghestelt / dat de Volckeren welche
van verschepden Koninkrijcken met malkanderen traffiqueerden
pet souden hebbien om de waerde te verstrekken van het ghene ver-
handelt werde) te weten / twee Abeele Bladeren aen den anderen
ghelikeest met de rugghe ofte witte zijde bryten / voor Ducatong/
ende de Linde ende Elsie Bladeren voor Roosnobels. Gaerg. Ha
ha he / dat waer goet / so sach ick te betalen. Waerm. Ofte ick soude
met belosten doen betalen ghelyck wel eer de Rechters van Paris een
Hollander deden betalen / welche alsoo hy voorby een Pastey-Bac-
ker gingh ende roock de lieftlike reuck van het Ghebaet ende Pa-
steven / at een stuck dwoch Wroedts tot de Sieuek / de Pastey-Backer
wilde daer af betaelt zijn / hy ontblet den Hollander voor de Rech-
ters / welche naer langhe debatten de saech onderstaen hebbende / or-
dineerden dat den Hollander met de gheepschte somme van den Pa-
steey-Backer / den Pastey-Backer voor zijn Ooren soude klincker
ende alsoo van het ghehoor betaelt warden / ofte ick soude ordineeren
dat den Planter zyne Planten soude houden / ende dat daerom / alsoo
der weynich middels by den meesten hoop is om te betalen / oock dat
hy voortaei wijsre souden zijn om te verkoopen ende beduighen Gelt
by de Visch / oock souden sy met verliesen maer winninghe doen /
want ghelyck ghy lestmael seydet / soo men plant windt men eens soo
veel. Gaerg. Dat is waer. Waerm. Ende wat is hy ghesloten
die zyn Waer hout / oock hoe meniche van Coopmanschappen ghe-
schedender die dan daer naer niet ghehaelt warden / overmits manie-
queringe van Ghelyck ofte anders / daer weynich naer volcht. Gaerg.
Waer ons zyn wiste Koopmanschappen / op hebbenschaft van ons
Handen ghegeven / ende die oock ondereectent. Waerm. Die wil-
de ick wel ceapsien. Gaerg. Seer gheercn / ick salse uens halen.

Tweede Samen-spraecck van de

Siet daer zyndt verschenden/ als van hier / Amsterdam , Alckmaer
ende andere plaetsen.

 P d'ey 12. November 1636. Winkelgat M. M. een ghemarmerde
de de Sover / Drie hondert sestey ende twintigd' d'sey gheplant/
voord' somma d'ay t'sevenintich Gulden / op de Sover / staende in
de Thuy d'ay M. M. int Ootley. Aye my vorderterkent.
Ende dan schryftmen daer weder teghen/ ghelyck ghy sien kont aen
dit Brief liet.

 P d'ey 9. December 1636. ghesongt d'ay M. M. een Sover ende
Eet van Leyden twijf hondert acht ende t'sevenintich d'sey ghe-
plant / voord' somma d'ay meer hondert ende t'sevenintich Gulden/
staende in M. M. Thuy / int de Brodey. Aye my M. M.
Siet daer een ander.

 Ch' vndrighescreven betekene op condicte hier maer bescreven d'ay
M. M. ghekorste te hebben ey Souda d'ay acht ende t'sevenintich d'sey
gheplant/ staende in M. M. Thuy / voord' somma d'ay twijf hon-
dent ende twintigd' Gulden / in sijgheten Shelder.

Worh' in ghevalle maer acht daghen te voortent v'wachtinghe d'ay
den Verkooper / op den behoorlijcken tydt den Cooper niet ey quamte vng
d'ol op te gaemy / sal den Verkooper de selviche gheghoy op gaemy in pres-
entie d'ay moet esferechiche Luyden / ende in een wouwelen v'wachtinghe
Ende soeveriger die d'ol d'ay den Cooper niet ghehaelt v'wachde / binnyt de
lijd d'ay v'wachtinghe daghen daer maer / dat maer dien v'wachtinghe tydt / Den
Verkooper de selviche marke v'wachtinghe / meerder gheldend / sal den Coo-
per gheey profijt daer af teeken / ende minder gheldend / sal gheuechey teke-
neden.

Evo mede in ghevalle enighe dysfemisse / misverstant / ofte enighe
ghesegel verste d'ay dese Koep / sal dat v'wachtinghe acht h'uec lufv'veldige Luy-
den het dieb verfaende / v'wachtinghe in dit plaatse ofte Stad daer de
Koopmanschap is ghesegert. Ende by faute d'ay betalinghe van de v'wach-
tinghe somma / verbindt hier onder alle enighe v'wachtingen / overende / ende on-
verende / stellende de selviche onder het bedroogh d'ay alle briefen
ende Bergtey. Sal alles onder acht ofte licht hebbet dat v'wachtinghe.

Datum in Haarlem den 12. December 1636.

M. M.

Noch

Op ende ondergangh van Flora.

15

Noch een ander.

SY onderghescrevenn gaementlijcken : **¶** I. N. N. bekennet gindt
desch ghescrevenn hebbey van N. N. Ende is N. N. bestintte over-
sorgte hebbey aty de selve N. N. een Wykorp van 1060. desey
by den Werkoper gheplant / ende sal hem betaleyn jeder duysent
desey als het behoorlijcken op ghebroeght sal sijn / meer ohonderd viijf ende t'ies
ventiijf Gulden / ende tot dat minder ofc meerder tobergh pro rato te herten
vlece te betaleyn.

¶ In gheschalle isck ouper overnoemt aegdaghen te voortu van de
voorsz ghevoersigant sijnde op de bestendich dach van de leverantie niet
en verschene / so verblare isck ouper voorsz te voerden te sijn dat den
overnoemden Werkoper den voorsz. oloopmansgap in presentie van voer-
lofwaerdicheit Schetunghen sal moghey uyster deedey op menig ende t'ies
speschen verschelben. Conserende mede indix isck ouper overnoemt
mat aegdaghen van de opneminghe / benesten prompt betalingh / Desy
ontlangh verschijnende / is decoy dat de voorsz. Werkoper den voorsz. voester
ghelede oloopmansgap uyt eghen auhoriteyt sal moghey op minne vreke
prey / swende affane van het profijf / ende aenmeende de schade daer aty
valende / ende voorsz. Werkoper te vergeden. Ende op dat dese onse
handelinghe ende beloofte van betalinghe ende leverantie te wafer sal gne-
ghen maeghelsomty toberden. Dyz beloven desey onsey contrarie van vordan
nighe waere / ende waerde te houden / ende te sulken houden alsof die voord
Molarit / ende Schetunghen ghepassent / ende soe bondigh of met conmisse van
Siegeren dyer op condemnacie waere ghevolgt. Nietsmig in gebalde pe-
nighe q'rsche / verschijl / misverstant ofc d'yssteuert / wisselen vnd / over dese
handelinghe hier gaemaelt groote onstary ofte rijsen / so verblare van op
leysla / ende vromicheyt te voerden te sijn / Dat al het selve hedenich het sru
et moghey toschen konter regade of late gheredeneert / ende ghereminert sal
toberden / mat de usantien / ende by personen hec diec overstaende / residens
de / ende frequentierende ter platt / Daer dese onse handelinghe is ghesloten.
Genuicerte tot dien synde all Luyden met seey alle t'egelych / Desey
conmisch contrarieerde. Ende hier gebeet verbindende onse Personen / ende
woerdende selve by saute all voorty / submittende alle Legeren / ende Leger-
ten. ¶ Oorsonde hebbey desey den 20. C. van dy anderen ghescre-
den / dorff allecent luydende: Schetyprent op den 17. September anno 1636.
In den stadtam.

N. N.

N. N.

Dusdanich zijn merst alle de Brief lieng van eenen inhout.

Waerm.

Waerm. Jae wel / dees Brief keng zijn alle ghemaect om te betalen ende schijnen vaste koop te zijn / ende daeromme dient wel een fedder voor hem te sien dat hy niet licheverdich pet dede / ofte moet daer toe raet weten om te betalen : Maer wat raedt daer nu toe om niet te houden : Gaerg. Ich weet daer gheen raedt toe/ ten waere de constitutie van de tijdt ende datter veele gekocht hebben welche niet eenen Penningh hebber om pet te gheven/ ten anderen dat dooz dese neerlaghe al het Goet sooo is gaen sitten dat niet eener welck wat Goets aen hem gehouden heeft ofte moet in schanden ofte met schanden deur gaen. Waerm. Het is wonder ; ghy lieden slacht de Schipper / welcke doen hy in Zee was ende hem een onweder over quam / beloofde Maria sooo hy te Lande quam een Wasse-Kaer te offeren / sooo hoogh ende sooo dickt als zijn Mast van zijn Schip was / zijn Vrouw dit hoozende / sepede Man wat beloofst ghy / ghy weet immers wel dat ghy dat niet doen kent / wijght sepede de Schipper / wijght / kennen wy maer te Lande komen wy sullen wel maecken / het onweder cesseerde wat / doen beloofst de hy een sooo groot als zijn Spriet / jae ten lesten aen Landt komende wast maer een Blanckte Kaersken/sooo ist doch niet de Floristen, doent verde van betalen was / beloofdemen Goude Berghen nu qualijck Copere. Gaerg. Het is seecker sooo. Waerm. Ten anderen ist Koomenschap ofte Koopmanschap , welck hoemen het neemt is het een overeenkominghe van Ghelt voor Waer/ ofte Waer voor Ghelt/ ofte Waer om Waer/ dat gaet vast/ ofte dat Koopmanschap welck van Mannen alleen hooxe ghepleeght te werden/waer van dinnondighe ende Vrouwen behoren uitghesloten te zijn / wordt hier te Lande nochtans veel ghevoert / overmidts dees Landen meest by de negotie bestaen ende veel Vrouwen de negotie drijven / sooo dat ich niet en sie hoe ghy u daer deur sult redderen. Gaerg. Weet het een ander niet beter als ich / sooo moet ich niet veelen deur gaen/ ende mi het sooo gaet/ hoop ich datter wel eenighe pet sullen binden om dat de Koopen te niet sullen zijn/ want daer zindre die wel Luyzen ofte vaste Gronden ghekocht hebben daer al Zeghel ende Brief af zijn ende nochtans die Koopen dooden. Waerm. Ich meene dat ick het naer dees Coopliden sin wel maecken soude / indien ick Vooght waere. Gaerg. Lieve hoe toch ! Waerm. Ich soude dees reysse alle de Koopen te niete doen ende dat om dees redenen : Eerstelijck , dat daer veel Coopen ofte Verkoopinghen zijn gheschiet van Luyden die niet en hebben / jae hebben

hebbent verkocht het ghene s̄p selfs niet en hadden / nachte raedt weten om te kryghen ende dat alleene om de Wijnkoopen te ghemieten/ welcke wederom menichmael zijn verkocht : Ten anderen, om de disorder welcke daer ulti sal rysen / want men siet aen de Raderen van een Horologie alsser maer een Schakelken af stukken is wat het dadelyck scheelt / ende om dier oorsaeke veele koopen vruchteloos sul- len zijn : Ten derden, om datmen siet dat de Lippen een jeder hem aen zijn Peeringhe ende Ambacht weder schickt / welche anders door dees Koopmanschap heel op het wilt waren / hoe menichste zinder die haer Keetschap al verkocht verpast ende verbant hebben i elck hadde meer groter diughen int oost als den ander / waer af ghy doek niet bij en zit gheweest. Christ. Wel mooght ghy dat segghen. Waerm. Wat al Caleissen zinder besprocken te maelien/ ende wie weet hoe jeder ulti ghereden soude hebben/ maer nu ghelyck teghen natuer Flora opghetkommen is/ oock soo ondergaet / want indien Flora sulcken leben gheleidt hadde nu ter tydt als sy gheleidt heeft / men soudese in een Spin-Hups ofte Tucht-Hups ghebracht hebben om haer leven te beteren/ soo oock de Floristen ghelyck teghen natuer / hebben haer Koopmanschap van de Bloemen ghedreven doen het op zijn felsie was dat Godt de Heere dese Stadt ende andere Steden aentaste met sterfte ende seer sware Siechten/ doen oock doen mende Bloemen niet en saghen / daermen nochtans van coleuren te besien ende ghesteenten den lichten middach wel van doen heeft/ nu oock soo teghens naetuer onderghegaen is / wanmer de Son in Pisces welcke de Voeten regheert was / ende alsoo in Ariete welcke het Hoofd zijn voortgangh ghenomen heeft. Ten anderen/ als ikns hebbe ick u verhaelt dat de Ghedeputeerden van de Floristen gheordineert hebben/ datmen van Hondert Gulden tien soude gheven welck men oock verkeert moet lesen / te weten van achteren ende dan isset neit soo wat op zijn Stichts , ofte soomen tein wat op zijn Duytsch ofte Slesijs seght ist niet, ofte soo de Verkooper daer mede niet te breden is/ soo sal het 1. voor de Advoocaten / Procureurs ende Schrijvers zyn/ ende het o. voor den Verkooper. Gaerg. Ick moet lacchen / ghy sout bynae een mensch moet geben/ ick ken niet versinnen hoe ick sin/ ick placht alle daghen eens in myn Thijp te gaen daer stont ick dan en speculeerde/ jae ick konder niet van daen komen/ het was oest een toverije was. Waerm. Dat heb ick wel ghemerkt aen andere/ jae midden inde Winter / wanmer alles met sneeuw dicht bedekt was/ C dat ick

dat ick wel dichtmaels dacht / het schijnt dat dit een toverije is daer
de Kepser Carolus Magnus mede ghequelt is gheweest. Gaerg. Wat
was dat toch voor een toverije. Waerm. Ick salt u verhalen wat
men daer af leest / dat de Kepser te Aken zynde seer verliest is ghe-
worden op een slechte ghemeene Vrouwe / jae soo seer dat hy alle la-
sten ende swaricheden des Rijcker stelde bezijden / ende complaceerde
dees Vrouwe waer van daen hy niet dueren en konde/ dees Vrouwe
is eyndelijck ghestorven/ waer over de Hovelinghen ende Vorsten
des Rijcker hoopten dat het nu een eynde nemen soude/ maer neen/ de
Kepser bleef eben seer daer op verliest / niet teghenstaende sy seer
stunk / kuste ende omhels de hysse oft sy noch leefde / den Arch-Bis-
schop van Turbin dit merckende dacht dat hier eenighe toverije moe-
ste onder schuylen / soo is hy eens ghekommen terwyl de Kepser up
de Stamer was ghegaen / heest dit doode Lichaem ondersocht ende
ondertast ende heest ghebonden onder haer Tonghe een Kingh
met een Ghesteente dien hy by hem stack / de Kepser weder inde Ra-
mer komende sepde / wat doet dit stinkende Aes hier / doettet myn
dadelijck wegh / maer hy konde wederom van den Arch-Bisschop
niet dueren / waer hy gingh ofte stont daer was den Kepser oock/
den Arch-Bisschop dit siende heest de Kingh ghenomen ende heeftse
in den Rijn gheworpen/ doengingh dat oock over/ maer sint dier tijt
tracht de Kepser noot van Aken / maer vinnerde twee Ghescichten
het eene daer hy Hof hiel ende in ghestorven is / het ander een Bloo-
sier daer hy in begraven lepte / op zijn Doodt-Bedde belaste hy dat
voortgaen alle Kepseren daer ghekroont souden werden. Of in oock
soodanigh net wos is inde Tulp Bollen het ken zijn men soude het hy-
naer ghesloten. Gaerg. Het is by nae niet myn soo gheweest. Christ.
Jae myn Man heester soo mal op gheweest / dat hyder alijdt schier
wilde gaen slapen / men konde hem daer niet van daen houden.
Waerm. Ick gheloof het wel/ niet alleene u Man/ maer bynae alle
de Floristen zijn van dien nevel sieck / want haer schatten zijn daer
verborghen. Maer seght my eens de Thijnen ligghen hier in soo
veel Slopjens/ Ganghetjens/ kromme Weghen ende Laentjens/ is
het niet perticuleins / naer dien daer veel kostelijcke Bloemen in zyn
daer sou veel Ghelyc aen hangt/ souden daer niet wel Schelmen op
loeren die een Man souden afsetten/ jae ont leuen brenghen ende on-
der de Aerde stoppen/ het welck men oock niet mercken soude/ alsoo
de Bedden sou verheven legghen/ al eben eens offer een onder begra-
ven

Ven lach / dat ick meene indien stukke Lijden leef den die niet een
 Helm ghebozen worden / sy souden seggen dat sy soo veel Lyckenghe-
 sien hadden. Gaerg. Neen / dat en gheloof ick niet / want een Man
 is teghen een Man opghewassen / dat mocht ghebeuren aeneen slap-
 pe. Meest ooste wecke Vrouw / datse die een Bruts gaben / die van
 schrick niet soude derben roepen ende terwijl de Sleutel in het Slet
 staechen ende namen alsoo de Bloem / maer aen een Man niet.
 Waerm. Het is nochtans wel ghebeurt aen een Man datse hem
 doorschoten om dat hy wat kostelycke Paculen ende Ghescanten by
 hem hadde / ende dat daer hy meende alderverplichtst te wesen ende
 veel Volkis ontrent was / hoe veel te meer op soo eenighe plaatzen
 ende van alle menschen afgeschepden. Ende oock wat een gheloop
 wilder zijn soo dese Koopmanschap voort gaet / wat een ghegaen
 ende gheren van Mannen / Vrouwen ende Dochters / wat een ghe-
 leghenheidt sullen de jonghe Lieden ghegeven werden om alles te
 pleghen daer haer de naetuer toe wijs / een jeder sal naer zijn Bloe-
 men willen sien / soo dat alle de Hups houdingen sullen stil staen als
 men sal meuen zijn Vrouw ooste Dochter t' Hups te vinden dan sal
 nense inde Thupnen moeten soeken. Christ. Ick docht wel dat
 het komen soude / want de Vrouwen hebbent altijd ghedaen / maer
 secker de Vrouwen zijn al veel stantbastigher dan de Mannen.
 Waerm. Van passen. Gaerg. Soo verstaen ick het oock. Waerm.
 Ick soude wel eens wat verhalen / maer Christijntje soude quaet
 worden / daerom ist best dat ick het laet. Christ. Icken soude niet.
 Waerm. Te Ephesien was een Man ende Vrouw. Christ. Ist soo
 verde ghebeurt / wie weet oft waer is? dan al eben wel gaet voort.
 Waerm. Welke samen seer wel leef den / jae soo / dat sy ghelyck als
 tot een Spieghel ende Patroon van alle jonghe Lieden ende de gantsche
 Stadt waren / de Man van dese Vrouw is komen te overlijden /
 overleden zynde / is hy naer de Grieckse maniere binten de Stad in
 een Speloncke ter begraeffenis ghestelt / de Vrouw seer droevigh
 zynde dat sy soo goeden Man verloozzen hadde / nam voor niet te mit-
 tighen / maer van honger te sterven / op dat sy niet haer Man mocht
 begraven werden / gingh met een Dienstmaeght die sy daer mede toe
 verwilicht hadde / inde Speloncke by het Lyck van de Man sitten /
 ende wat middel de Vrienden aenwenden / konden haer van haer
 voornemen niet brengen / soo dat sy daer bleef sitten nacht ende dach /
 alleene een kleen Lichtjen by haer hebbende om snachts te vauden /

Tweede Samen-spraeck van de

het gebeurde dat een seecker Mis dadige om eenich swaer delict van den Magistraet verwesen was om ghehangen te werden niet verde van dese Speloncke ende stelden daer een Wacht by/ op dat het Li-chaem van zyne Vrienden niet wech ghenomen soude werden / dese wacht sierde by nacht soo een Lichtjen/ wist niet wat dencken/ gater naer toe / ende bewint dat het in de Speloncke was / doet de deure open ende gaet daer in / daer binnen komende vant daer dit Vrouwtje ende Dienstmaeght sitten/ verschickte/niet wetende of het Gheesten ofte eenighe Tooverie was/ hy heeft haer beginnen aen te spreken/ wat het bedynde dat sy daer soo saten/ het Vrouwtje begon hem te verhalen de astijficheyt van haer Man / de Schiltwacht vertrooste haer soo veel hy mocht / ende presenteerde haer upt zijn flesche te dyncken ende van zyn Eten te nuttighen/welck sy wengherde/ maer de Dienstmaeght begon te proeven/ alsoo het nu al den vijs den dach was dat sy daer gheweest hadde / smaeckte haer soo wel dat sy verheught werde / de Schiltwacht hout andermael aen dat sy wat nuttighen soude / welck de Dienstmaeght mede versocht / ten lesten dit Vrouwtje begon mede te proeven / ende goede smaeck daer in te kryghen/ wierde nu vrolyck/ dit duerde soo een dach twee ofte drie/ ende wanneer hy upt de Stadt gingh versach hem met de eene lieflichheit ofte de ander / daer sy dan mede vrolyck waeren / de Vrienden van dese Mis dadighen vermerkende dat het Crins altemet sonder Schiltwacht was / hebben haer slach waerghenomen ende hebben den Mis dadighen van den Cruncce ghehaelt/ als nu de Schiltwacht teghens den daghe upt de Speloncke quam ende bevant den Mis dadighen wegh ghenomen/ is seer bedoest gheverden / ende weder keerende inde Speloncke heeft daer zyn noot ghelklaeght/ ende septe ghy alleene kont myn leuen behouden anders ben ick marghen mede een Lijck / wel waeghde dit Vrouwtje wat wilt ghy dat ick dan doe? hy antwoorde / alsoo die Mis dadighe wegh ghenomen is / datmen dese Doodde daer in de plaets hanghe : Dit Vrouwtje niet alleene eerhaer zynde maer oock barnhertich/ heeft het toeghestaen/ segghende twee Lijken te hewen daer behoeden my de Goden voort/ ende stelden het dadelijck int werck/ des anderen daeghs quamen de Bingers ende sepeden dit is een miraekel/ de Doodden komen upt de Graven. Christ. Wat wilt ghy hier mede segghen. Waerm. Datmen seer veel Vrouwtjes vint die seer medoghende zijn / ende altemets daer dooz souden toelaten dat beter gheslagen was/waer toe de Thypnen

nen ende de Schilderijen die daer in zijn groote ghelegentheden ghe-
ven / want daer vintmen groote naeckte Beelden so van Mannen
als vrouwen / als Diana die haer wast met haer Dienst-maeghden /
hier een naeckte Andromeda, daer Mars ende Venus, hier siet ghy Leda
welcke van Jupiter inde ghedaente van een Swan haer beslaept /
daer sult ghy Danae ligghen soo uptghestreckt (even eens oft sy op de
Anatomic Tafel lach ende dat den Professor soude toonen hoe een wel
gheproportioneerde Mensch in een ronde bestaat) om alle de Gulden
Lieghen te ontsaighen welcke Jupiter over haer laet reghenen / daer
siet ghy hem Europa wegh voeren ende ick weet wat niet / soude een
Mensch niet dencken dit hebben de Goden ghedaen waerom wy
Menschen niet ? Daer-en boven tydt / ghelegheurheyt ende natuer
raden daer toe / maer weynich vint men daer eenighe dinghen ick de
Schrift als alleene die daer toe strecken. Christ. Wel Man dat is
op u reeckeninghe. Gaerg. ick heft tot die meeninghe niet ghestelt.
Waerm. Het is ebenveel in wat meeningh ghy het ghestelt heft / als
het daer staet. Maer seght my eens / fluisheng lasz ick in een van die
Briefkens van de Bollen in een Doosken te versegheelen / souden
daer niet wel boef kens onder schijlen? Gaerg. ick weet dat niet /
de Bloemisten zijn te oprecht. Waerm. Iase trouwen / dat heeft voor
desen wel ghebleeken : ick heb eens van een aerdiche Dief per hoo-
ren vertellen / soo wreese ick dat het daer mede oock wel gaen soude.
Dese Dief quam eerst te Amsterdam t Hups legghen in een Hups tot
een Weduw daermen drooge Gasterije hiel / welche een groote Soon
hadde / hy was ghekleet als een Ossewender met een Overtrecksel
oft hy daer eenighe plaetsen soude bespreeken voor zijn Ossen / daer
nu een dach acht ofte thient Hups gheweest zynde kryght een loosen
Brief / als dat zijn Iozijn ghesloten was / ende dat hy behoorde
zijn laetsie lief de daer mede te bethonen / lasz dese Brief zijn Hospita-
voor / ende septe wat raedi nu / ick heb hier gheen kleren / wel ant-
woorde sy ghy mooght sien of mijn soons u passen / die mooght ghy
soo langh aen doen / welck ghebeurde / doen hy nu ick was ter be-
graefnisse / kreegh de Soon ghelyck een inbal ende septe teghens zijn
Moeder / ick moet eens sien oft hy mede te begraefnisse gaet / maer
hy wasser ende oock onder de voorste Vrienden / de soon komt te
hups segghende teghens zijn Moeder / daer is gheen swaricheydt /
ick heb hem ghesien / sy waren blijde / hy niettemin vergat weder te
komen / ende is van daer ghekommen tot Leyden logheerde in een van

Tweede Samen-spraecck van de

de beste Herberghen ende gaf hem voor een Oostersche Student iupt/ gingh tot een Silber-smit / sepede dat hy verleghen was om Ghelt/ dat zyn Wissel niet over quam: Hy hadde een Doosken van Silber vol kostelycke Penninghen dat hem eener zynner Vrienden vereert hadde/ maer wilde het niet missen/ versocht oft hy eenich Ghelt hem daer op wilden doen / sloot het op ende liet het hem sien/ het Decksel was konstich dooluchtich ghemaect / datmen het bovenste stuk Ghelts konde sien / sy veracorderen t samen / ende eer het accoort te deghen ghetroffen was/ gingh met het Doosken eens iupt den Huns / ende eer hy weder in quam had een ander dat wel ebeneens van buchten was/ maer van binnen was het bovenste maer goet/ anders al valsche Penninghen / liet een fraey Kleedt ofte twee maesken / treckt naer den Haghe , daer hy weder in een van de beste Herberghen t Huns gingh legghen ende gaf hem doen voor een Oostersche Edelman iupt / daer wat gheweest zynde / liet door een Hof-meester eenighe Edellieden ende Joffers noden op een Banquet om kennisse te maecken/ alwaer eenighe quamen ende waren vrolyck/ met dansen / singhen ende springhen / doen het nu tydt was om te scheppden/ sepede desen Oosterschen Edelman/ de Herren ende Joffers sullen believen dit voor goede te nemen / ende my beloven marghen hier weder te komen/ waer van sy haer alle verexcuseerden/ segghende het was ghenoegh/ neen antwoorde hy/ ghy moet het my beloven/ ende alsoo hy seer aenstont/ beloof aen zyt/ jae sepede hy/ ict gheloof u lieiden niet ghy sult het niet houden/ ghy sult believen pant te laeten / ende hoe wel sy node daer aen quamen / ten lesschen hebbuen sy begumen Pant te gheven/ den eenen een Sungh / de andere Braseletten / jaetretens ende andere frapicheden / doen hy dit hadde wast wel ende kerte gaen / maer teghengs den dach kontter een aenkloppen ende brenghe een Brief / dat hy cito cito most te Rotterdam zyn: Hy gaet by zijn Hospes dat hy soude maecken dat alles veerdich was / hy most eens cito naer Rotterdam , maer soude passen teghengs de middach daer weder te zyn sonder faute / ende oft ghebeunde dat ict een iupt ofte twee langher iupt bleef dat sy by prouicie souden aensitten ende vrolyck zyn / het was wel / desen Edelman gingh naer Rotterdam met alle dees Juwelen/ sag niet meer naer den Haghe om. Hoe de Jonckeren ende Joffers op mallanderen ghesien hebben als dees Oosterschen Edelman niet weder quam/ is wel te dencken: Dit heb ict maer willen vermanen tot waerschouwinghe. Maer seght my eens

rens/ wat heest te beduyden int Ootjen ghelyck in sommighe Brief-
kens staen / oock met de Borden! Gaerg. Met de Borden ofte
Schijven , dat weet ghy wel hoe dat dat is / ghelyck als ielt u lese-
mael verhaelde/ als dat onder aen de Brief kens staet/ dan wordt in
de betalinghe de halve Wijnkoop ghekort / maer alser staet int Oot-
je, niet. Waerm. Wel gaet dan die Koopmanschap anders toe dan
met de Schijven. Gaerg. Taese / siet ick salt u segghen : Als de
Schijven ofte Borden om gheweest hebben / dan neemt men de Ley-

Gouda | 30. Aisen.

ende men teekent daer op dus danich teecken/inde
hovenste halve Circkel setmen de 1000. Guldens/
inde middense de 100. Guldens/ inde ronde Circ-
kel is het Ootjen daer het Ghelt in staet / dat die
heeft die het hooghste schijft/ onder het Ootjen de
chien Guldens daer bezijden de Guldens ende
Stupvers/ men vraeght of pemant wat int Ootje
setten wil/ soo daer dan pemant is ghelyck dat al-

tijd beurt/ die set dan wat int Ootje, ghenomen is het een Gouda van
30. Aisen/ men seght wie set die in/ die het hooggste biet die sal een doh-
bele stupver ofte drie/ ja vier/ vijf/ ses stupvers hebben/ elck naer de
gelegenheit van de plaets ende naer dat u dwint dat de Compagnie
schrijven sal / soo seght den eenen 50. den anderen 75. een ander 100.
een ander 25. het/ een ander 150. een ander 200. soo langh tot dat het
steupt ende niemand meerder begheert te bieden/ dan sept den ghenen
die aen de Leye sit / niemandt bedt / niemandt niet / een mael ander
mael / niemandt bedt / niemandt niet / eer ick daer mede deur gae:
Dit is hy maeckt drie schreef kens ende haelt daer een O rontsom/
dan sept hy niemandt niet / een mael, niemandt meerder / ander mael,
niemandt niet / derde mael, niemandt niet / vierde mael over recht
ende haelt de schreef deur / ende soo de Verkooper de Koop wil gun-
nen/ ist verkocht/ soo niet/ soo heest hy het Ghelt om niet/ te weten/ de
twee/ drie/ vier/ vijf ofte ses stupvers naer dat dan daer in gheset is/
soot koop is/ dan gheest men soo veel Wijnkoop alsmen niet de Boz-
den doet. Waerm. Ep siet toch / gaet dat soo toe / soo souden wel
Kinderen Koopmanschappen. Gaerg. Ende dan worden wel de
meeste Drietjens ghemaect. Waerm. Wil ick u eeng wat int Ootje
setten? Gaerg. Dat bid ick u doet dat eens. Waerm. Ick sette in
de Bloem die tot Saron staet en groept/ komt koopt die sonder Ghelt/
op u selven acht nemende/dat u herte niet te eenigher tijd beswaert en
werde.

Tweede Samen-spraeck van de

werde met gulsichendt / dronckenschap / ende soerhuldcheden deses
lebens / ende u desen dach haestelijck overvalle. Maer dat ghy eer-
lijck wandelt als in den daghe / niet in Brasserijen nochte Slaep-ha-
meren ende dertelcheden / nochte kijven ende mijdichept/maer den Hee-
re Jesum Christum aendoende. Wie ist die daer naer bied / niemand
niet ? Wie ix daer die zijn leven ende wesen betert / niemandt niet ?
een mael. Wie ist die den wegh des Heeren berept ende maectt zyne
paden recht / niemandt niet ? ander mael. Wie ist die hem bekeert en-
de betert op dat zyne sonden upp ghedaen werde / als de tijden der
verkoelinghe komen sullen van den aenghesichte des Heeren : nie-
mandt niet ? derde mael. Wie ist die hem bekeere van zyne boos he-
den ende bidt Godt dat dese ghedachtenisse zynes herten mach ver-
gheven werden : niemandt niet ? vierde mael over recht. Wie het niet
niet en doet / sal met den eeuwighen viere ghestraft werden : Maer
wie contrarie het doet / sal in gaen / in dat Gheestelijcke Jerusalēm
daer die vreuchde ix / welcke nopt doore ghehoort ende nopt doghen
ghesien heeft / nochte in 'menschēn ghedachten ghekomen ix / wel-
ke ons alle de goeden Godt gunne. Nu goeden avondt mijn Drent
Gaergoedt ende u oock Christijntje. Gaerg. Wel wilt ghy soo gaen
loopen / ey blijft noch wat ? Waerm. Neen ick blyf niet. Christ.
Liebe doch komt altemet eeng aen. Waerm. Wel dat sal ick wel
doen / ick moet eeng om u prijsen van de Bloemen komen. Gaerg.

Doet dat / ick belooft ick false u gheven. Waerm. Wel goeden
avondt / de Heere sp̄ met u allen. Gaerg. Goeden avondt/
ende hy sp̄ met u oock. Christ. Goeden avondt/ende
groet van mynen weghen / u Dzoutjen / met u
gantsche Hupsghesin.

E U N D E.